

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizé-
rások és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K
Félévre ——— 12 K
Negyedévre ——— 6 K
Egy hóra. ——— 2 K
— Egyes szám ára 3 fillér.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadnak
el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.
Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
éjszánta 5 óráig.

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 241. szám.

Szombat, október 21.

Az aradi beszéd.

— okt. 21.

Tisza István gróf aradi beszámolója foglalkoztatja most leginkább a politikai köröket.

Az aradi eseményről mindenekelőtt megállapíthatni azt, hogy a turnus — a munkapárt hü köteleességteljesítésének e külső jelentkezése — ez alkalommal a szokottnál is fényesebben bevált. Bár Tisza Istvánt a munkapárti képviselők oly nagy csapata kísérte Aradra, amely számra felér a legerősebb ellenzéki párttal; mégis közel száznegyvenen vettek részt a névszerinti szavazásban.

A munkapárt erejének e nyugodt megmutogatása Aradon és a képviselőházban, bizonyára hozzá fog járulni a politikai helyzet tisztázásához. Ilyen többséget, mely el van szánva a nemzet iránt vállalt köteleességét hiven teljesíteni, nem térítheti el utjából a világ legmakacsabb obstrukciója sem. Ezt a többséget s a kormányt, melynek ez a többség a háta mögött áll, a lelketlen technikázás se ki nem fárasztja se le nem győzheti.

Ami pedig Tisza István gróf beszédét illeti, annak derekát a katonai kérdések fejtegetése képezte.

A nemzet teljes katonai felkészülését sürgeti, mert ily teljes katonai felkészülés nélkül, játéklabdájává válnék a magyar nemzet, a külpolitikai időjárás szélsőségeinek.

A nemzetre zuduló csapások főokát abban látja, hogy a magyar törvényhozás tíz év óta nem teljesíti legelemibb köteleességét: a nemzet katonai erejét nem építi ki.

Nem a dinasztától és nem Auszriától: magunktól tagadjuk meg a nyugodt és zavartalan nemzetközi életnek a biztonságát.

Az bizonyos, hogy későbbi korok történetírója a kezeit összecsapva áll meg ama furcsa jelenség előtt, hogy egy geográfiai- és politikailag exponált nemzet tíz évig semmit sem tett a maga katonai erejének a gyarapítására. Erre alig van példa más országok történetében.

Nézzünk csak Törökországra, amely pénzügyi és más okok miatt, nem tudta hadseregét a többi nemzetek hadseregeinek színvonalára emelni. Most értékes, gazdag tartományok elszakadásával kell megfizetni szegénységét és indolenciáját. Ennek a vérszerint is velünk rokon népnek a szomorú sorsától szívük mélyéig megboradhatnának mindazok, akik a hadsereg kiépítésének tíz év óta oly makacsul, annyi rövidlátással az utjában állanak.

Most is három hónapja folyik az ellenzék küzdelme a katonai javaslatok ellen. Azok a férfiak torlaszolják el a katonai javaslatok parlamenti elintézésének útját, akik felelős állásban éltek át Bosznia és Herzegovina annektálásának szörnyű pillanatait, amikor egy európai háborútól alig egy hajszálnyira, magukba szállva, rá kellett eszmélniök, hogy a monarchia katonai készültségének ódiuma az ő lelkiükön szárad.

Bár Tisza István lelke tele van hazafias keserűséggel, mikor egy sivár, lelketlen obstrukció karmai között látja vergődni közéletünket: az aradi beszéd a rettegett erőszakot nem jelenti be. Akik Tiszától ezt várták, azokat bizony csalódás érte.

Ellenkezőleg: Tisza beszéde bizik a békében és szeretné a békét; de csak a becsületes, célhoz vezető békét, amely nem jár a munkapárt önértetének a megcsorbításával, sem a kormány kitűzött céljának az elejtésével.

Am ha szívesen látja Tisza István a béke elérésére irányuló nemes szándékot; annál elszántabban jelenti be a harcot, ha az obstrukció erőszakának másképp végét vetni nem lehet s ha a békés törekvések minden útja és módja már ki lesz merítve.

A taktikára a küzdelem megvívásának módozataira és eszközeire nézve azonban Tisza István teljesen aláveti magát Khuen-Héderváry gróf bölcs vezetésének. Ő nem akar mást, mint amit a vezér akar. Akár a békének, akár a háborúnak kockáját, a párt vezére s a kormány feje van hivatva elperdíteni.

Az aradi beszéd nem harci riadó és semmiben sem rontja a béke kilátásait. Am a hatalmas beszéd visszatükrözi a kormány és a többség ama komoly elszántságát, amit legtalálébban Kossuth Lajos e híres mondanása fejez ki: „veletek és általatok ha lehet; nélkülötök, sőt ellenetek ha kell.”

Ezt tessék az obstrukciónak megszivlelni.

Állami alkalmazottak drágasági pótléka.

Az igazságügyi Kezelőtisztek Orsz. Egyesülete által kezdeményezett, az állami alkalmazottaknak adandó drágasági pótlék iránti mozgalom előmunkálatait teljesen befejezték. Az állami alkalmazottak országos nagygyűlése e tárgyban e hó 22-én, vasárnap, délután öt óráig lesz a budapesti törvényszék második emeleti esküdtszéki termében.

„TORONTÁL” tárcája.

Profán szerelem.

Cambrayné asszony egy gazdag urnak az özvegye; a férje szenátor volt a császárság alatt. Magas növésű szép asszony, értelmes, finom; pompás ebédeket ad, melyeken Páris írói, művészi előkelőségei jönnek össze, elegáns világfiakkal.

Egy este, fél tíz óra tájban, amint a társalgás a legélénkebben folyt a szerelemtől, annak társadalmi befolyásáról, többé-kevésbé érzett előnyeiről, Cambrayné esengetni hallott és vidáman felkiáltott:

— Folytatás holnap! Ne botránkoztassák meg a barátomat!

Elhallgattak s a püspök lépett be, egyike a legfiatalabbaknak és legkiválóbbaknak egész Franciaországban, ki ha Párisba rándult, el nem mulasztotta felkeresni a Cambrayné szalonjait.

A főpap finom szimatja megérezte talán az izgalmas kérdés illatát, vagy meglepte őt a hirtelen esőnd, melyet nem éppen a tiszteltnék tulajdonított, kitalálva a társalgást és megszólalt:

— Látom, hogy érdekes vitát szakítottam félbe; a hölgyek nagyon neki hevültek...

Valóban a nők nagyon hevesen legyeztek magukat, hogy elűzzék a rossz levegőt.

— ... És az urak diadalmas arcot vágának, mi azt bizonyítja előttem, hogy abban a pillanatban jövők, mikor a hölgyeknek erősítésre van szükségük, miről van szó?

Egymásra néztek; haboztak a felelettel; a püspök helyet foglalt és köszöntötte a körötte levőket.

— Nos, eminenciád, mondta Cambrayné, az ő szelid esengő hangján, mi a szerelemtől beszélünk.

— Mindjárt gondoltam, ez szép tárgy. — De a profán szerelemtől, eminenciád.

— Én is úgy értettem, bár szerintem nincs is profán szerelem.

A legyezők megállottak; a férfiak hamiskás mosollyal fegyverkeztek fel. Cambraynének szelid pir futotta el az arcát.

— És minő következtetésre jutottak? kérdezte a főpap, ki hátra vetette kissé magát a karos székekben és lehuzta a keztyűit püspöki gyűrűs kezéről, kétségen kívül, hogy kényelmesebben kezelje a vitaközést.

— Mi nem jutunk következtetésre soha ilyen végnélküli tárgy fölött, felelte Cambrayné; ezek az urak azonban számtalan kategóriát merészelték felállítani.

— Nem volt igazuk, szakította félbe a püspök. Csak egy szerelem van, mint a hogy csak egy az isten.

— Kétségen kívül eminenciád, mondta egy újságíró, a finom kritikus; de az egy isten három személyből áll. Engedélyezze nekünk legalább a szerelemben az atyát, a fiút és a szentleket.

A főpapnak a komolyság árnya röppent el az arcán; inkább elszomorodott mint megütközött.

— Nem szeretem, mondta, hogy hasonlatot vegyünk arról, ami fölül esik minden emberi csevegésen. De megbocsátok önnek, uram; én voltam az első meggondolatlan. Pedig hát igazat mondtam; oh, ha merném!...

Titkos ellágyulással mosolygott, lehajította a fejét és sajtáságos figyelemmel bámulta a gyűrűjét.

— Miért ne merné? kérdezte egy szép széke nő s könyörögve tette össze a kezét.

— Persze, merje, merje, eminenciád! ismételte több legyezős. A püspök most maliciózan nézett a fővikáriusára, ki

ROYAL-BIOSKOP-SZÍNHÁZ

Nagybecskereken, a „Magyar Király”-szállodában

Előadások: Szombaton, október 21-én este 9 órákor; vasárnap, október 22-én délután fél 5 és 6 órákor, este folytatódó előadások 8 órától fél 11-ig.

Minden kép után lehet bemenni és kijönni.

Elsőrendű válogatott műsor.

Teljesen új filmek.

MŰSOR:

1. Totó nem iszik többé alkoholt. Humoros.
2. A keleti tenger jégregióiban. Gyönyörű Term. felvétel.
3. Nick Winter sikerült detektív fogása
4. Egy indiánus feláldozása. Realiszt.

HELYTÁRSK:

Pályulés 1 korona, I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér, III. hely 30 fillér. Gyermek: Pályulés 60 fill, I. hely 40 fill., II. hely 30 fill., III. hely 20 fill. — Ruhatár 10 fill.

5. Belgiai tiszti akadályverseny Gyönyörű sportkép
6. Miller Lujza drámai jelenet. Schiller után. 400 méter hosszú.
7. Rozália és fonográfja. Humoros

(967-64 4

A cukoripar.

— A cukorról és a réparól. —

Írta: **Perl Mihály**, felső kereskedelmi iskolai tanár, volt cukorgyári fővegyész.

Nagybecskerek, okl. 21.

Rövid idő óta városunk terein és utcáin élénkebb a forgalom és a járókelők elé új kép tárul, mely előtte eddig ismeretlen volt. Egy óriási mérvű cukorgyár kezdte meg üzemét városunk fejlesztésére jótékony előmozdítására, a munkás helyzetének javítására kiható erejét már is érezteti!

Nem a gyárról akarok tulajdonképpen szólni; e gyár berendezése páratlan az országban és remek praktikus építményei, gépei, mint a legújabb kor vívmányai bármely szakember csodálatát ébresztik fel.

Ha már most azt tekintjük, hogy oly kitünő vezető áll a gyár élén mint **Hübsch** igazgató ur, akkor a gyár prosperálását és ennek folytán a város fellendülését bizony remélhetjük.

Ezen új cukorgyárba szállítják tehát termelőink, földbirtokosaink a répát, melyből a cukrot nyers állapotban nyerik, hogy ezt további feldolgozás végett, vagy hazai finomítóknak, vagy a külföldnek eladják, vagy más világrészbe mint Amerikába, Japánba is szállítsák. Mi, ha a megrakott vagonokat vagy kocsikat látjuk, csak annyit tudunk, hogy ime ez répa, vagy talán azt is, hogy ebből nyerik a cukrot és hogy 1 kiló kockacukor ára tényleg 1 K 20 fillér; többet nem tudunk. Az ipar iránt nincs érzékünk. Pedig ha tudnánk, hogy az a kis termék, az a kis darab kockacukor, melyet kávénk szűresülésekor elfogyasztunk, hány meg hány száz munkáskézen ment keresztül, sok érdekes ismerettel bővitenék tudásunkat. Annak a finom kuglernek, mellyel gyakran kedveskedünk ideáljainknak, a répa a kiindulási pontja és mily művészet kell ahhoz, hogy a répából az előre tudományosan megállapított teljes cukortartalmat csekély veszteséggel kihozhassuk.

Azelőtt a cukrot csak gyógyszerül ismerték, melyet drága pénzen csupán gyógyszerárakban lehetett kapni. Később fényűzési cikk lett, melyet jobbmóduak konyháiban használtak; ma azonban a cukor minden kulturnép nélkülözhetlen tápszere. A cukor előállításával a jelenkor legkiterjedtebb iparága foglalkozik. Még 1752-ben hazánkban Fiumében Urban Arnold és társai cukornádból készített nyerscukor finomításával foglalkozott amint-hogy ezideig csak a tropikus éghajlat alatt előforduló cukornádból nyerték a cukrot.

Régi idők óta ugyanis ismeretes volt,

szintén vele jött s ki vérpiros lett, kissé megbotránkozva azon, amit a püspöktől kértek s még inkább azon, amit a püspök elbeszélni késznek látszott, bár éppen nem tudta, mi meggyónni valója lehet neki.

— Ha madame megengedi, kérdezte a főpap, mely tisztelettel a ház urnője felé fordulva.

— Miért ne engedném meg, emineuciád, felelte Cambrayné szeliden s egyszerűen nagyon büszkén, miközben felnyitotta a legyezőjét, hogy elfátyolozza az arcát.

— Nos, mondta a püspök, szeretnék mindenkit meggyőzni róla, hogy ha isteni a végtelen szeretet, van-e valami istenibb a szerelemnél az emberiségben. Ezt a tételt nem egy könnyen tudnám megpentegetni a szószékéről és nem igen ajánlanám a pápáságomnak.

A püspök itt kedves mosollyal a fővikáriushoz fordult: Nem fog elárulni ugy-e otthon a juhaimnak? vidéken nincs meg a párisiak könyörületessége... Ne botránkozzanak meg hölgyeim, uraim. Én ismerek egy egyházi főembert, aki sohasem tért le a kötelesség útjáról, ki mindig az isten szeméi előtt gondolkodott és cselekedett és aki mégis csak emberies szerelmek között élte az életét... — Viszonoztnak? kérdezte impertinensül egy hallgató.

A főpap nem pirult el; talán előre látta a kérdést.

— Mindjárt meglátja! felelte ügyesen. Az elbeszélés bejelentése némi csöndes udvarias fészengést keltett a hallgatóságban. A nők közelebb csuszak az üléseiken, némi szomjusággal az ajkaikon.

Cambrayné mozdulatlan maradt, nem nézett a püspökre, kétségen kívül, hogy meg ne félemlitse.

hogy egyes növények mint a kalarábi (0.4%), spárga (0.36%), káposzta (2.2%), paradicsom (2.5%) cukrot tartalmaznak és egy német Markgraf nevű kemikusnak sikerült a takarmányrépában, melynek nemesítéséből keletkezett a cukorrépa, cukrot kimutatni.

Markgraf felfedezése után 40 évvel annak tanítványa Aehard a répából a cukrot már gyárilag állította elő. A kis mennyiségben nyert cukor azonban silány minőségű és a technika fejletlensége folytán költséges volt.

A szárazföldi zárlat elrendelésével a cukorgyártás is felvirágzott; ma már kb. 6 millió tonna répacukrot termel a világ, míg a nádcukortermelés 2 és fél millió tonnára tehető.

A múlt század első felében hazánkban nem volt gyár, melynek évi termése a 100 méterhátszát meghaladta volna, ma a becskereki gyár naponként 10—12000 ezer méterhátszát répát dolgoz fel.

Hogy mennyire emelkedett Ausztria-Magyarországban az utolsó század második felében a cukoripar, mutatja az, hogy a cukorgyáraktól 1895-ben adó fejében 38 millió frt.-ot vettek be, míg 1850-ben az összes cukorgyári adók csak 153000 frt.-ra rúgtak. A 80-as évek óta hazánkban vagy 12 nagy gyár keletkezett, melyek többnyire subvenció nélkül virágoznak. Mindenütt, hol cukorgyár keletkezett, érezhető a jólét és fejlődik a mezőgazdasági ipar, virágzik az állattenyésztés.

A répa két éves növény, azért a magot a második évben hozza meg.

Hazánkba a cukorrépa magot leginkább külföldről, főleg Oroszországból és Németországból hozzuk be. Hazánkban Diószeg az egyedüli gyár, mely magot termel. A magnál nagy súlyt kell vetni a esirázóképességre.

Ismertebb répafajták: Brabant, Elektoral, Imperdal, Kleimvanzeben, Mangold, Vilmoria, Kuaner, Ziemann, Dippe, Wohanka, Meissl, melyeknek cukortartalma változó.

Minden nagy gazdaság, minden uradalom saját érdekében e különböző fajokkal kísérletet kell hogy tegyen, hogy megtalálja azt a répanemet, mely talajának és az éghajlati viszonyoknak legjobban megfelel, mely részére a legnagyobb hozamot biztosítja.

A répamag elvetésére március hó első vagy második fele alkalmas leginkább, a később elvetett répák cukortartalma kisebb. A korai vetés a hozamra nagy befolyással van. A répa szeptember és október hónapban érkezik, az érés idejéig már a levelek fonyadásán vehetjük észre, gyárakban rendszeresen az egyes termelőkötől mintákat kérnek és a cukortartalom szerint rendelik

— A papnöveldeben, folytatta a főpap, egy szegény, beteges, jámbor lelkű fiatal ember volt a barátom, ki csak evangéliumi misszióról, vértanuságról ábrándozott. Magános óráiban verseket, közepes verseket faragott, melyeket az „Énekek éneké”-nek a mintájára a szent szüzhöz intézett. Verseit megmutatta egyik tanárjának, kinek lesújtó kritikája kigyógyította aztán az ő szenvedélyéből. Felszenteltetése után mint plébános egy szegény kis községbe került, hol a szomszédos kastély tulajdonosának jóvoltából bőséges alamizsnát osztogathatott ki a szükülködők közt.

A kastély tündére egy szép, szilárd elvek közt nevelkedett leányka, sűrűn érintkezett a plébánossal, virággal díszítette az oltárokat, énekelt a nagy miséken. A plébános olyan kedvesnek, vallásosnak, szépnek találta a leánykát, hogy ábrándozott róla és kísértetbe jött újra költészetre adni magát, hogy megmondja neki világiasan, amit nem mert megmondani neki egyháziilag. A leányka is erős vonzalmat érzett a fiatal pap iránt, testvéri bizodalommal viseltetett iránta. Egy napon aztán nem tudom, minő bizalom és rokonszenv mozdulatának engedve, két kezük összekaparták s mintán kissé hosszasan fűződött össze, elvált felindulásba hozva ezt a két becsületes és igaz teremtetést. A leányka zavardottan távozott, a plébános imába merült és kutatta önmagát, hogy miként vezekeljen, mi módon gyógyuljon ki. Először meg akar gyónni a püspökének s át-helyezését kérni tőle, de hát megérti-e őt az öreg beteges főpap?

Más eszméje támadt és ez volt az üdve. Felkereste a kastély urnőjét, a leányka anyját, megvallotta neki a saját és a leányka zavarát. Az istenien anyai urnő hálával

el, vajjon a répa kiszedhető-e vagy nem. Cukordús répák folytonos esőzések idején cukortartalmukban szegények lesznek. A répa cukortartalma szeptember első felében a legkedvezőbb. A különböző cukorrépa nemek cukortartalma átlag 13.5—17 % közt váltakozik. A legmagasabb cukortartalmu répából a jövő évre megtermelésre bizonyos mennyiséget eltesznek, tudniillik ott, hol magtermeléssel is foglalkoznak. A répában átlag 96% lé van és a cukortartalom vonatkozhatik vagy a lére, mely azután répára számítatik át, vagy pedig direkt a répában állapíttatik meg. Valamint a cukornádban, a legtöbb cukor a szár közepén fordul elő, ugy a répában is a legnagyobb cukormennyiség a répa közepében, „a szívében” fordul elő.

A cukorrépa fejében sok más anyagot tartalmaz, azért a répát már lefejezve szállítják a gyárba. A répa fejében levő anyag ugyanis a cukrot a kijegecedésben gátolja és a répa lefejezése főleg ez okból történik.

A répára tapadó földért a gyáros levon vagy 5%-ot, ugy hogy a termelő a termés egész súlyának vagy 20%-át veszti el. A répa normális és átlagos sulya 500—800 grm. közt ingadozik.

Nagy répák cukortartalma leginkább csekély. A levágott réparészek takarmányul szolgálnak, ott hol nagy mennyiségben termelik a répát, eltartás céljából a réparészeket levelestül elföldelik, előbb azonban megszáritják. Sokkal rationálisabb volna azonban ezen répahulladékoknak a mezőkön való meggyáása.

A répának éppugy mint a szőlőnek és egyéb növényeknek sokféle ellensége van. Egyes rovarok a répavetéseken óriási kárt tehetnek. A rovarok ellen gazdáink legjobban ugy védekeznek, hogy a különféle madarakat kimélik, és mint Ausztriában, Németországban, nálunk is a répatermelő vidékeken madárházikók felállításával a madarak szaporodását, megtelepedését elősegítik, azok pusztítását pedig ellenőrzik, üldözik. A répának az eltartása, különösen az oly répáé, mely a tél folyamán kerül feldolgozásra, sok gondot igényel. A répát a fagytól, a fonyvadástól rothadástól meg kell óvni, miért is a répát annak feldolgozásáig elvermelik. Nagy répákat kis vermekben, kis répákat nagyobb vermekben tartanak.

A cukorrépa-termelés a legjövődelműbb földművelési ágak közé tartozik. A termelő a magot ingyen kapja s egy egy hold földön nem ritkán 200—220 mm. répa terem, a beszállított répa után a termelő mintegy 40% szeletet kap, mely kitünő étvágygerjesztő takarmány és a tejhozamot határozottan fokozza.

Ha kisebb gazdáink látni fogják mint

fogadta vallomását s kezet nyújtott neki.

— Ön becsületes ember, mondta neki, én segíteni fogom önt, hogy jó pappá legyen. És egy hét múlva a kastély urnőjének közbenjárására a püspökhöz hívták a fiatal plébánost és titkári állást kapott ottan. És a kegyes pártfogó nem feledkezett meg továbbra sem róla, toltá őt előre; vikárius lett, majd Páris egyik fő parochiáját kapta meg és itt értesült róla, hogy a leányka, kinek a képe még mindig ott élt a lelkében, férjhez megy. Megható áhitattal imádkozott érte. Nem igyekezett találkozni vele, a véletlen azonban összehozta őket. Félelem nélkül beszéltek egymással; erős barátság, tisztelet egyesítette őket abban a tudatban, hogy nem találnak semmit az emlékezetükben, ami nem szüzsies s amivel joguk ne lenne büszkélkedni. Nos, ha ez a szerelem, melyet önk profánának neveznek bele nem fujt volna egy adott pillanatban a fiatal pap isteni szerelmébe, ez minden istenessége dacára sem lett volna azzá, ami ma.

— Hát micsoda? kérdezték.

A főpap felkelt ragyogó mosollyal, megható ömlengéssel és fölényes méltósággal.

— Püspök, mondta egyszerűen.

Cambrayné a püspök mozdulatának a hatása alatt hasonlóképp felállt. Fenséges látvány volt egy pillanatra, amint ez a két lény gyöngéd büszkesége és derült bizodalommal nézett egymásra. Hosszu pillantást váltottak egymással és ez volt az egész.

— Ebből láthatják önök, mondta a főpap mosolyogva, hogy sohasem szabad rosszat mondani a szerelemről.

Csönd állt be. Nem merték kommentálni az anekdotát, sem más tárgyra terelni a társalgást.

Octave Mirbeau.

nagyobbodik szomszédjuk gazdasága, vagyona, állatállománya, mert e termelésre adta magát, utánaozni fogják és önként fognak jelentkezni a répatermelésre. Nagybecskerek városa pedig érezni fogja az ipar áldásos hatását, aminthogy érezhető és látható, hogy városunk az utolsó tíz év alatt sok üdvös dolgot teremtett.

HIREK.

Tájékoztató.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Nov. 13. A 13. bizottság ülése.

A fürdő telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, a hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken délután 4-5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

Kinevezés. A m. kir. kereskedelmi miniszter Czappán Józsefet a szolnoki kir. államépítészeti hivatalnál alkalmazott kir. főmérnököt a zilahy kir. államépítészeti hivatal főnökévé nevezte ki. Czappán József ernőházi születésű, néhai id. Czappán József volt ernőházi jegyző fia és Czappán István jelenlegi ernőházi jegyző fiúja.

A m. kir. kereskedelmi miniszter Kiss Károly napidíjas mértékhatósított a nagybecskereki állami mértékhatósított hivatalhoz való beosztással a XI. fiz. osztályba állami mértékhatósított kinevezte.

Megerősítés. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter dr. Köneöl József törökbecsei áll. polgári iskolai igazgató-tanítót igazgatói minőségében megerősítette.

Ülések a városnál. Nagybecskerek város tanácsa és iparhatósága ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

Magyar név. A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Silberg Izsó kumáni illetőségű ugyanottani lakos családi nevét Szegő-re változtassa.

Halálozás. Liska Ferenc nagybecskereki állami elemi iskolai igazgatót súlyos esapás érte. Neje született Valló Antonia tegnap délelőtt Nagybecskereken 49 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. A megboldogultat ma délután temették el nagy részvét mellett.

Epilepszia ellen sokféle gyógyszer van forgalomban. Bizonyos azonban, hogy a hány epilepsziás beteg van, annyi féle a betegség változata, ami természetes is, tekintettel arra, hogy az egyes betegek mennyire különböznek egymástól nemre, korra és testalkatra nézve. Ebből önként következik, hogy csak oly gyógymód eredményezhet tartós gyógyulást, mely minden egyes betegnek egyéni természetéhez alkalmazkodik. E követelménynek az a gyógymód felel meg leginkább, melyet a hírneves specialista orvos dr. Szabó B. Sándor honosított meg, amely több ezer esetben fényesen bevált és a szakirodalom részéről is elismerő méltatásban részesült. E gyógymód azért oly nagy értékű, mivel az epilepszia gyökeres gyógyítását teszi lehetővé, mit a gyógyult esetek nagy száma is bizonyít. Gyógyulást keresők forduljanak felvilágosításért dr. Szabó B. Sándor orvosi rendelő intézetéhez Budapest, V., Nagykorona-utca 18.

A kolera. Nagybecskereken a járvány megszüntnek tekinthető. A kolerajárványról ismét kedvezők a jelentések, mert a

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX VIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványvíz

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vese medence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA 98-x 37

Főlerakat: FENDLER JÓZSEF cégnél
Nagybecskerek, Ferenc József-tér.

Kapható: Deutsch Márton, Fleiner Aladár cégeknél
Árak: 1/2 liter „Phönix“-víz 32 fillér r, 1/1 liter „Phönix“-víz 44 fillér e30annknént.

vármegyében csak egyetlen gyanus megbetegedés történt a legutolsó huszonnégy óra alatt. Ez az egy eset alsóaradin volt, ahol egy 58 éves földműves asszony betegedett meg gyanus körülmények között.

Nagybecskereken a járvány már megszüntnek tekinthető s holnapra a város koleramentes lesz. Ennek folytán a vármegye alispánja ma rendeletet adott ki, a mely szerint hétfőn az összes iskolák megnyithatók.

Itt említjük meg, hogy Kaiser Károly országos egészségügyi felügyelő ma Nagybecskerekre érkezett, fölülvizsgálta a hatóságok és orvosok részéről tett koleraellenes óvintézkedéseket és mindent a legnagyobb rendben talált, ami felett elismeréssel fejezte ki.

Uj biztosító-szövetkezet. A temesvári „Bios“ Kölesönös Segélyző Szövetkezet mint lapunkkal közlik Nagybecskereken Herceg Gyula céget bizta meg a főképviselettel. Az említett szövetkezetbe tagnak beléphet havi 1 korona tagsági díj befizetése mellett minden egészséges egyén. Ezen befizetés ellenében a biztosított egyén halála esetén a hátramaradottak 2000 koronát kapnak, munkaképtelenség, illetve rokkantság esetén a biztosított havi 50 korona segélyt, 30 évi tagság után pedig évi 600 korona éjjeladót kap. Miután meggyőződünk, a kölesönös segélyző szövetkezet életképességéről, azért készségesen ajánljuk azt olvasó közönségünk szíves figyelmébe. Bővebb felvilágosítás hirdetésünkben található.

Kivándorlás a vármegyéből. A vármegye alispáni hivatalában most állították össze a ki- és visszavándorlási statisztikát, amely szerint az elmúlt hónapban összesen 227 utlevelet adtak ki összesen 347 személyre. Az utlevelet kérők közül tényleg kivándorolt 130 férfi és 148 nő, visszavándorolt pedig 151 férfi és 82 nő.

Kereskedőink figyelmébe. A budapesti II. kirakatverseny, mely folyó évi november 11-én reggel 8 órakor kezdődik és november 15-éig tart, az eddigi jelekből ítélve nemesak elsőrangú látványosság lesz, hanem tanulságaival gyakorlati hasznót is ígér minden kereskedőnek, aki azt megsejmel. Midőn az O. M. K. E. nagybecskereki kerületének elnöksége tagjainak figyelmét a kirakatversenyre felhívja, egyben értesíti, hogy a rendező-bizottság hajlandó a budapesti tartózkodás lebonyolítását 30 koronáért elvállalni, mely részvételi díjban a következő szolgáltatások foglaltnak benn: 2 éjjeli szállodai elhelyezés (pl. a József főherceg szállodában), az első ismerkedési vacsora költsége, Budapest látványosságainak, elsősorban pedig a versenykirakatoknak bemutatása kocsiikon 2 félnapon át, a vezető költségei. A részt venni akarók forduljanak tájékozódás céljából az O. M. K. E. nagybecskereki kerületének titkárához.

Erdei famagvak eladása. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a folyó év őszén az erdőbirtokosok által gyűjtött és eladásra szánt erdei famagvakról összeállított kimutatás a kamara titkári hivatalában megtekinthető.

Dr. Cantani tanár, a cukorbajok világhírű kutatója, a következőket állapította meg: A természetes Ferenc József-keserűvíz éhgyomorral használva, nemesak mint könnyű hasajtószer nyilvánítja hatását, hanem lassankint megjavítja a gyomorműködést és e mellett teljesen pótolja a Karlsbadi vizet. Kapható gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben. A szétküldési-igazgatóság Budapestben.

Veszedelmes házigazda. Nyéri Károly itteni napszámos valami csekélység miatt összeveszett házigazdájával, Veszprimov Zsivával. A házigazda indulatos ember lévén, a szóváltásban bunkósbotlall érvelt s azzal többször úgy fejbe vágta Nyérit, hogy az súlyos sebeket szenvedett. A veszdedelmes házigazda ellen megindították az eljárást.

Sok évi megfigyelés. Emésztési gyengeségeknel és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbetegségnél a valódi „Moll-féle Seidlitz porok“ bizonyultak a legsikeresebbeknek többi szerek fölött, mint gyomorerősítők és vértisztítók. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban határozottan Moll A. készítménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (c)

Gyilkos szerelm. A nagybecskereki Erzsébet-híd közelében tegnap este 8 és 9 óra között gyilkosság történt. A gyilkosság elkövetője Markov Nikola farkasdi illetőségű 24 éves legény, aki egy leány miatt összeveszett társával, Velieskov Lázával, aki mint udvaros szolgált Simon József kávéházában. A harag oka állítólag az volt, hogy mindketten egy leánynak udvaroltak és Velieskov nagyobb szerencsével forgolódott a leány körül, ami Markov önértét annyira bántotta, hogy tegnap este rátámadt Velieskovra s agyonszurta. Az áldozatot bevitték a halottas házba, Markovot pedig a esendőrség le tartóztatta.

Hogy Nagybecskereken ismét egy nagy-nagyobb belföldi gépgyár létesített fiókot, ami annak a jele, hogy Nagybecskerek gazdasági gépek, különösen pedig malomberendezések és motorok fogyasztása tekintetében az ország első városai közé tartozik. Miért is Magyarországon egyik legjelentékenyebb gépgyára a Szombathelyen székelő Magyar Motor- és Gépgyár részvénytársaság indítatva érezte magát Nagybecskereken az Erzsébet-téren Torontálvármegye részére kizárólagos fiókot létesíteni. E gyár kétségkívül az első közé tartozik, gyártmányai elsőrangúak és országsszerte elismerést aratnak. Tavaly a nyíregyházi és kolozsvári, ez idén pedig a lugosi és szatmári kiállításokon a legmagasabb kitüntetéssel, aranyérem és díszoklevéllel lettek kitüntetve. Ezen vállalat már azon méltányosságért, hogy torontáli vevőinek kényelmére jelentékeny költséggel fiókot létesített, megérdemli, hogy vármegyénk közönsége melegen érdeklődjék a vállalat gyártmányai iránt.

Országos vásár. A nagybecskereki rendőrkapitánysághoz érkezett hirdetmény szerint Ujvidéken folyó hó 28., 29. és 30-ikán tartják meg a legközelebbi országos vásárt, amelyre vészmentes területéről és szabályszerű járással mindenféle állat felhajtható.

Az ügyvédi pálya megnyitása. Az ügyvédi szervezet módosító törvényjavaslat a képviselőház előtt fekszik. Ebből most már pár hét alatt kétségtelenül törvény lesz, mert hiszen Székely miniszter és Balogh államtitkár több ízben kijelentették, hogy ezt a kérdést tekintik az igazságügyi és kultusztervezet leg-égetőbb s leggyorsabb megoldást követelő problémájának.

Az ügyvédjelölti gyakorlat meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslat egyébként már beterjesztetett a képviselőházba. Abból rövidesen törvény lesz, amely az ügyvédjelölti gyakorlatot két évvel meghosszabbítja s a gyakorlat megkezdését a doktorátus megszerzésétől teszi függővé. Akinek tehát hátralekös jogi vizsgái (szigorlat, alapállamvizsga, ügyvédi) vannak, saját érdekükben siessenek, mert minden napi késedelem esetleg helyrehozhatatlan hibáknak, önvádnak lehet előidézője. Ne áltassa senki magát

914-6.6

azzal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akiknek jogi vizsgájuk (szigorlat, ügyvédi) van hátra existenciájuk követelő parancsának tekinték azt, hogy hátralevő vizsgáikat letegyék. Aki tehát csak teheti, fogjon a készüléshez, a melynek egyedül célravezető: időt, fáradságot, és költséget megtakarító gyors és biztos módját „A jogi vizsgák letétele” c. munkában (IV. kiadás, — negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi dr. Dobó, Kolozsvár Bolyai-utca 3.

— „A hus egyre drágább lesz!” ezt halljuk mindenütt. A kitünő husleveset azonban még sem kell nélkülöznünk, mert azt a közkedvelt Maggi-féle husleveskockából a legolcsóbban és a legkényelmesebb módon előállíthatjuk. 1 kocka ára 5 f, egy negyed liter forró vízzel leöntve egy tányér kész husleves ad, mely semmiben sem áll a házilag készült leves mögött. Ha ennek dacára húst veszünk, úgy azt mint sültet, párolt húst stb. találhatjuk.

— **Jogászotthon** a címe annak az igazán hézagpótló és életrevaló ujtásnak, melylyel dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma (Budapest, IV. Kaplony-utca 5/a, a kir. magy. tud. egyetemmel szemben) az új iskolai évvel a közönség elé lép. Az évek óta legszebb eredménytel működő intézet új helyiségeiben akként rendezkedett be, hogy bennlakó joghallgatóknak igen mérsékelt díjazásért elsőrendű teljes ellátást nyújt. Ez ujtással a szeminárium mint nevelő is igen jelentékeny és üdvös hatású tényezővé vált, módjában állván ily módon a gondjaira bízott ifjúság fokozottabb ellenőrzése, mi által visszatarthatja őket a könnyelműködéstől s a felesleges szórakozásoktól, melyekhez — nagy városban — oly közel van a multság, ehhez a lumpolás, végül a — zülés. Az intézet szívesen nyújt az érdeklődőknek kimerítő levélbeli felvilágosítást.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybeeskerei anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Veszter István, rk. szobafestő és Schapp Rozália, rk. varrónő. — Mrgity Péter, gk. kovácssegéd és Horváth Mária, rk. szakácsnő.

Születések: Lendvay Demeter, rk. napszámos fiú. — Rausch Katalin, rk. cseléd fiú. — Tabakov Omer, gk. földmives fiú. — Gsorba István, rk. napszámos fiú. — Posner Teréz, rk. napszámos fiú. — Pivarszky György, gk. napszámos leány. — Kaufmann Zsigmond rk. gyárvezető leány. — Purkov Lázár, gk. napszámos fiúker. — Átyim György, gk. napsz. fiú. — Tabakov Vitályos, gk. napszámos leány. — Bojác Sztája, gk. földmives leány. — Dóciy Márk, gk. földmives, fiú. — Hány Ferenc, ref. cserepes fiú. — Gruszling János, rk. bérkocsis fiú. — Dragojev Frigyes, gk. kereskedő fiú.

Halálozások: Krpál Ferenc, rk. 48 éves, napszámos szivbaj. — Özv. Bózsó Jánosné, rk. 47 éves, tudóvész. — Tabacszy Lyubomir, gk. 19 hónapos difteria. — Özv. Sebastian Jánosné, rk. 77 éves, aggkor. — Ruszity Radivoj, gk. 4 éves, difteria. — Kurucsky Péterné, gk. 52 éves, guta. — Kurucsky Dömötör, gk. 28 éves, tudóvész. — Szekula Ilona, rk. 17 hónapos, hörghurut. Frank Jánosné, rk. 18 éves, ázsiai kolera. — Arend József, rk. 62 éves, cipész szivhüdes. — Özv. Popov Döméné gk. 65 éves, tüdőtagulás.

— **Gaedicke bankháza** Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. ismét a legnagyobb nyereségy eredményeket érte el. A m. kir. szab. osztály-sorsjáték szerdai záróhúzása alkalmából ugyanis nyolc szerencsés ügyfele megnyerte a 605.000 koronás főnyereségyt az 55503. számú 8/8 sorsjeggyel.

— **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb. nél a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fádalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitünő háziszerré jó eredménnyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és üvegekben: a K — 80, K 1:40 és K 2 — a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony”-védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

— **Köztudomásu,** hogy köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban h tnak a világhírű Egger-féle mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitünő ízűek. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 kor. és 2 korona. Próbadohoz 50

Leggazdaságosabb beszerzés a legújabb látható írásu

Remington-írógép,

mert a modern írógéptechnika összes vívmányait egyesíti magában és világszerte elismert legtartósabb gyártmány.

Díjtalan és vételkötelezettség nélküli bemutatás az ország bármely részében.

••••• Kedvező részletfizetési feltételek. •••••

Ugyanott **Surroggh** amerikai számléirő-összeadó- és számológépek, valamint **Kartothek** amerikai nyilvántartási rendszer és valódi **amerikai iroda-, irlszoba- és könyvtárberendezések telepe.**

Glogowski és Társa

cs. és kir. udvari szállítók. Budapest, VI., Andrássy-ut 12. sz.

fill. — Főraktár: Nádor-gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körút 17.

— **Ujvidéki Orient ásványvíz** Az ujvidéki jódos gyógyfürdő néhány hét óta „Ujvidéki orient ásványvíz” elnevezéssel egy lithiumtartalmu, kristálytiszt, baktériummentes, üdítő, frissítő, asztali és borított hoz forgalomba, amely rövid idő alatt meghódította az egész országot. Ritkán tapasztalható az ásványvíz kereskedelemben oly forrongás, mint amilyent ez az új ásványvíz előidézett. Nemcsak a palackok gyönyörű kiállítása, nemcsak annak páratlan olcsósága, de magának a víznek mindenki által elismert kitünő és pompás savanykás íze, amelyet a legkiválóbb orvos-tanárok is mint gyógyvizet ajánlanak, érthetővé teszik azt az általános elismerő fogadtatást, amelyben ezt az új ásványvizet országszerte részesítették. Legjobban bizonyítja a víz kitünő voltát az a két legelső díj, amelyet a római és párisi kiállításon elnyert s amelylyel a párisi „Grand Prix” és a római „Gran Prémio” birtokába jutott.

lanul játszott, de az ő szerepkörétől távol álló forró asszonyiságot alig tudta itt-ott kifejezni. Az egész előadás egyébként a türethőbbek közé tartozott.

A jövő heti műsor. A színházi iroda közli: Hétfőn folyó hó 23-án Kazaliczky legújabb társadalmi színműve A változó szerelem kerül színre, kedden Szentgyörgyi Lenke jutalomjátékául Muzsikusz leány, Jarno György, az Erdészleány szerzőjének operettje. Szerdán Válás után. Csütörtökön a Bob herceg, Pénteken Cigányszerelem Békeffy Lajos jutalomjátékául. Szombaton Charley néne Szigethy Bandi jutalomjátékául kerül színre. Végül vasárnap este Nebántsvirág.

Köszönetnyilvánítás A délvidéki színház terület igazgatója ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a nagybeeskerei filharmoniai egyesület t. tagjainak, akik nagybecsű közreműködésükkel a „La Traviata” opera előadásának sikerét emelni szíveskedtek.

Színház, művészet.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: A peleskei notárius.
Vasárnap este: A babuska
Hétfő: A változó szerelem.
Kedd: Muzsikuszleány.
Szerda: Válás után.
Csütörtök: Bob herceg.
Péntek: Cigányszerelem.
Szombat: Charlie néne.
Vasárnap: Nebántsvirág.

A testőr. Molnár Ferenc pompás színpadi játéka ment tegnap este a színházban. A darabnak a címszerepe, amely az egész játéknak a gerince, nagy színészi talentumot kíván s így ezt a mértéket nem alkalmazhatjuk, mert ezt a szerepet a tökéletes illúzió-keltéssel Csontoson kívül alig tudja másvalaki megjátszani. Pilisy Lajos töle telhetőleg igyekezett, de egyénisége olyan, hogy nem képes visszaadni a szerep meleg szindus vonásait. Ott még eltalálta a hangot, ahol bizonyos intrikus jellegű cinikus csipkelődő részleteket kellett megjátszani. Ezekben a részekben elemében volt, de szerelmi hangjai nem voltak. Jávora Aranka a színésznő szerepét, ami a „megjátszás” technikai részét illeti, kifogástá-

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

Névszerinti szavazás nélkül. Véderővita.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Návay Lajos elnöklésével ülést tartott. Az elnök több kérvényt és feliratot mutatott be, amelyek felett a következő ülésen szavaznak névszerint.

Ezután felolvastatja az interpellációs könyvet, amelybe újabban Ráth Endre a magyar bank ügyében, gróf Batthyányi Tivadar pedig a sószállítások dolgában jegyzett be interpellációt.

A mai ülés nevezetességeként meg lehet említeni, hogy ma nem volt egyetlen névszerinti szavazás sem s az egész ülést véderővita töltötte ki.

Az ellenzék ugyanis visszavonta a névszerinti szavazásokat, hogy Mezőssy Béla felszólalhasson.

Mezőssy Béla élt is az alkalommal s hosszú, nagy, az egész ülést kitöltő beszéd-

Köztudomásu ma már, hogy

949—15.5

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma
Budapest, IV., Kaplony-u. 5. — Telefon 125—38.

készít elő legsikeresebben ügyvédi, bírói vizsgákra, az összes szigorlatokra, alap- és államvizsgára.
JOGÁSZOTTHON! Bentlakóknak elsőrendű teljes ellátás!

539—5142

SALVATOR

kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenyél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

ben foglalkozott a véderőreformmal, természetesen azzal végezve beszédét, hogy a javaslatokat nem fogadja el.

Mezőssy beszéde közel két óra hosszúra tartott, úgy, hogy az interpellációk is elmaradtak.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) *Khuen-Hédervary* Károly gróf miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és hétfőn külön kihallgatáson jelenik meg a királynál, akinek a parlamenti helyzetről referál.

Az új kereskedelmi miniszter esküje.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) *Beöthy* László kereskedelmi miniszter holnap a miniszterelnökkel együttesen Bécsbe utazik és hétfőn teszi le az esküt a király kezébe.

A jövődön trónörökös esküvője.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik ma délelőtt volt a schwarzi kastélyban *Károly* Ferenc József főherceg prezuntív trónörökös esküvője *Zita* pármái hercegnővel. Az esküvőn részt vett a király, a szász király, valamint az udvar tagjai. Az esküvő után diner volt. A mai esküvő emlékeztetése emlékművet is vernek.

Az olasz-török háború.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, az olaszok heves harc után tegnap megszállták *Blugasit*. A római távirat szerint a törökök 200 embert vesztek.

Egy másik távirat a Balkánról jön s összefüggésben van a háborúviszonyokkal. A távirat *Szalonicból* keltezte azt a jelentést, hogy a török-bolgár határon a háttárcsapatok összeütköztek és három óra hosszat tartó harcot vívtak, amelyben mindkét fél részéről számosan estek.

A Liszt emlékünnap.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma kezdődött meg Budapesten a Liszt emlékeztetése tartandó ünnepségek sorozata. Az ünnepségeket a budavári Mátyás-templomban tartott emlékműve vezette be, amelyet *Csernoch* János kalocsai érsek végzett. A misén megjelent *Zichy* János kultuszminiszter is.

A lágymányosi gyilkosság.

Budapest, okt. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A lágymányosi gyilkosság ügyében mindenféle a legenergikusabban nyomoz a budapesti rendőrség, de mindezekig eredmény nélkül s a gyilkos nyomára még nem tudtak ráakadni.

Szerkesztői üzenetek.

Nem közölhetők: Iparunk és vidéki gazdaságunk. — Emlékezet. — Szerettem én is. — Az anyai kincs. — Az ősz.

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata október 21.	
Buza (októberre)	23.78 — —
Buza (áprilisra)	24.20 — —
Rozs (októberre)	20.72 — —
Zab (októberre)	19.04 — —
Tengeri (októberre)	17.20 — —

VÁROSI SZÍNHÁZ.

1911. október hó 21-én

LILI

Vaudeville 3 felvonásban. Zenéjét szerzte: Hervé.

Személyek:

De la Grange báró — — — — —	Pilis Lajos
Sainte Hypothese vicomte — — — — —	Szigethy Andor
Bonsincourt — — — — —	Vihary Lajos
Adelaide — — — — —	M. Tolnai Julia
Amalie — — — — —	B. Koppán Margit
Antonine — — — — —	Mezey Andor
Antonin Plinhard — — — — —	Rónai Imre
Bompán — — — — —	

Az előadás kezdete este 8 órakor.

Holnap:

Délután: **Peleskei** notárius.
Este: **A babuska.**

Felelős szerkesztő: **Somfai János.**

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Serravallo
KINA BORA VASSAL.
A bécsi 1906. évi egészségügyet kiállításán államdíjjal és aranyéremmel kitüntetve.
Erősítő szer: gyöngéldők, vérszegények és lábadozó betegek számára.
Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer.
Több mint 7000 orvosai elismerés.
Kapható minden gyógyszerárban. 1/2 literes palack K. 2.60, 1 literes palack K. 4.80.
40-52 21

30409-911. sz. Torontálvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye tulajdonát képező nagybecskereki közpénztárban 1912. évi január hó 1-iki szolgálati kezdettel ujonnan szervezett gazdai állásra pályázatot hirdetnek.

Javadalmazás:

1. Évi 1200 korona törzsfizetés.

2. 360 korona lakbér.

A kinevezendő gazda tagja a megyei tiszti nyugdíjintézetnek.

Feltételek:

Magyar állampolgárság, fedhetlen erkölcsi előélet, a magyar nyelvek szóban és írásban való tökéletes bírása, legalább 4 középiskolai osztály elvégzéséről szóló bizonylat.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy teljesen felszerelt és eddigi működésüket igazoló bizonylatokkal kiegészített és hozzám címzendő kérvényeiket folyó évi december 10-ig nálam adják be.

Elkésetten beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

Az állás 1912. évi január hó 1-én elfoglalandó.

Nagybecskerek, 1911. október hó 20.

1034-31

Az alispán helyett:
Kéler Akos, főügyész.

Bérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírott zárgondnok ezennel közhírré teszi, hogy a nagymargittai 1125. sz. tjkvben A. I. l. sor 2129 a (1. és 2. sor 2129/a) 1/12. hrzi számok alatt felvett, Manojlovity L tulajdonát képező 299 hold 899 n. ölnyi ingatlanok (265 hold szántó föld és 35 hold legelő) az 1911/12-ik gazdasági évre nyilvános árverésen berbeadnak Nagymargitta községhez 1911. évi október 27-ik napján d. e. 1/211 órakor és a bérbe venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingatlanok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén 17,240 kor. becsáron alul is elfognak adatni.

Nagybecskerek, 1911. október 15.

Bugarszky Milivoj, zárgondnok.

Félfaru vasutijegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok kiállítására és a már használatban lévőknek érvényesítése az 1912. évre.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, a községi és körjegyzők, a rendezett tanácsú városok tisztviselői, a nem állami tanszemélyzet, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félfarujegy váltására jogosító arcképes évi igazolványait a jövő 1912. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrassy-ut 73-75 sz.) már beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arcképes igazolványuk még nem volt a 1912. évre azonban ily igazolványt szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 2 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekből (tehát nem okmánybélyegekből) rovarandó le.

A postabélyegeket a betérjesztendő kérvényre vagy névjegyzékre felragasztandók. Kézpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében el nem fogadtatik.

A kérvények és a hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előírt záradékkal és a hivatali pecséttel látandók el.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy kérvényeiken a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek, hogy semmi-féle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Budapest, 1911.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Tizezer korona

kézpénz lefizetése mellett kapható Nagybecskereken közvetlenül a város mellett egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része évi részletekben törlesztethető. A szőlőt esetleg két parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

472-x 30

Egy főzőutasítás!

Zöldbablevés. (6 személy részére).

Vizet teszünk fel, abban egy kanál sót. — Ha főrr a viz, beletesszünk egy 1/2 kg. tisztított zöldbabot és megfőzzük puhára. — 6 deka zsírral és 3 kanál liszttel rántást készítünk, egy kis vöröshagymát reszelünk bele, finomra vágott zöldpetrezselymet, meg egy kis paprikát adunk hozzá és azonnal feleresztjük forró Maggi-húslevessel. — (A Maggi-féle húsleves-kockát 1/4 liter forró vízzel leöntjük s rögtön kész húsleves nyerünk.) — Kevés törött borsot és ecetet is tegyünk bele, a tálaláskor pedig 2 deci tejfölt. — Főzhetünk bele csipetkét.

Győződjék meg kérem, hogy a

MAGGI-féle kockából

előállított húsleves a hamis leveseknek

erőteljes, jó izt

ad.

(1005-1,1)

5219/911. szám.

1029 3.1

Pályázati hirdetés.

Szaján községben elhalálozás folytán üresedésbe jött községi szülésznői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás a következő: Évi fizetés 240 korona. havi előleges részletekben. Szülésnél való segédkezésért az első szülésnél 4 kor., a többinél 2 korona.

Vagyontalanok ingyenes segélyben részesítendőek.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy ez iránti kérvényüket az oklevél, magyar állampolgárságot igazoló bizonyítvány és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve a nagykikindai szolgabíróhoz folyó évi november hó 9-éig nyújtsák be, elkésztet beadott folyamodványok figyelembe nem vétetnek. A választás folyó évi november hó 15-én d. e. 10 órakor Szaján községházánál fog megtartatni.

Nagykikinda, 1911 október 12-én.

Horváth Zoltán, főszolgabíró.

XXIX-ik magyar királyi jótékony célu államsorsjáték

Ezen pénzsorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célra fog fordítatni. Ezen sorsjátékok összesen 14885 nyerteseménye van melyeknek összes értéke 475,000 koronára: rug. készpénzben.

Főnyeremény 200,000 korona készpénzben, továbbá:

1 főnyeremény 30,000 K	20 nyer. a 200 K	4 000 K
1 " 20,000 "	40 " 150 "	6000 "
1 " 10,000 "	100 " 100 "	10,000 "
1 " 5,000 "	200 " 50 "	10,000 "
5 nyer. a 1000 K	2500 " 20 "	50,000 "
5 " 500 "	2500 " 12 00 "	12,000 "
10 " 250 "	2500 " 10 "	12,000 "
	14885 nyer. összesen	475 00 K

Húzás visszavonhatatlanul 1911 évi december hó 14-én

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapestén (Varnapalota) portómentesen küldetnek ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és adóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzemben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

988-62

M. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Ügyvédi irodámat

Nagybecskerekén,
Hunyadi-utca 19 sz alatt
(Stagelschmidt-féle ház)
megnyitottam.

Dr. Tóth Rezső ügyvéd,
m. tb. alügyész. 1025-33

Kitünő és elismert jó minőségű borok

és pálinka-félék

jutányos árért és előnyös fizetési
feltételek mellett kapható

Hirschmann Albertnél,
ARADON, Hárter 6 szám.

Ugyanott utazó és ügynökök
magas díjazással azonnal felvétetnek.

Salvator sóborszesz

a legerősebb, legkedveltebb
és a leghatásosabb, mert
üdit, gyógyít és desinfectál.

Kapható: idb. özv. Hajduska L., Tolveth Frigyes,
Weiterschan J. és Weisz Mór utak kereskedésében Nagybecskerek.

Ára 44 fillér, 1 K 10 fillér és 2 korona 20 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

Salvator áruforgalmi r. t. Seimecbánya.

1033-x.1

BIOGRAPH-SZINHÁZ

a „CLUB“ kávéházban.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ezentul minden szombat és vasárnap a színházban épített, kényelmes ülőhelyekkel berendezett, külön teremben tartom az előadásokat, és pedig: minden szombaton délután 6 és este 9 órakor, minden vasárnap d. u. 3, 1/2, 5, 6 és este 9 órakor.

Belépő díj:

Pályulés 1 K. — fill. Gyermekeknek 60 fill.

I. hely — " 60 " " 40 "

II. hely — " 40 " " 20 "

III. hely — " 30 " " 20 "

Diákoknak és katonáknak (örmeztől felele) a délutáni előadásokhoz 20 fillér.

1911. évi okt. 21. szombat és okt. 22. vasárnap.

Műsor:

1. Mária nem fog elmenni.
2. Cécusdió aratás.
3. Tommy a házasság ösvetítő.
4. Gyermekek a klubban.
5. A fekete függöny.
6. A megszorult tolvaj.
7. Az összeküvés.

Nem kiméltem költséget egy egészen új gép beszerzésére, mi által a képek tisztábbak és nyugodtak.

Szíves látogatást és párfogást kér

kiváló tisztelettel

Solyom György,

601-x.17

a „Club“-kávéház tulajdonosa.

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfű keserű

(elix. fum. off.) házi szer néhány napi használat után teljesen megszünteti a makacs étvágytalanságot, hányingert, gyomoridegességet, hasmenést és mindennemű gyomorfájást.

Egy üveg ára 80 fillér, nagy üveg 2 korona. Főraktár: Török József gyógyszerüzem Budapest.

Nagybecskerekén egyedül kapható:

Kollarich Gábor gyógyszerárában, Melencei-u.

Vidékre 6 kis, 3 nagy üvegnél kevesebb nem szállítatik.

Ovakodjunk az utánzatokról. Csakis akkor valódi, ha a dugón, kupakon elix. fum. off. védj. rajta van 850-10,8

Csermák Etelka

elsőrendű női divattermében

Nagybecskerekén

készülnek: mindenféle angol női kostume-ok 100 koronától fejjebb.

Ugyanott kifogástalanul elegáns szabásu hosszú angol köpenyek, gallérok és a francia szabászat körébe tartozó minden egyéb munkát a legpontosabban és legizlésebben elvégeznek.

1019-33

A tagok által eddig kölcsönösen biztosított tőke több mint 20 millió korona.

Gondoljatok jövőtökre!

„Bios“ Kölcsönös Biztosító Szövetkezet Temesváron,
vezérképviselője: Hercog Gyula Nagybecskerek.

A „Bios“ Kölcsönös Biztosító Szövetkezet havi 1 korona és az alapszabályszerűi illetékek befizetése ellenében

I. a haláleset-osztályban

a szövetkezet minden egyes tagjának halálesete után azonnal fizet 2000 koronát, munkaképtelenség esetén pedig havi 50 korona segélyt nyújt.

30 évi tagság után minden egyes részjegyre élethossziglani havi 50 korona segélyt, vagy 2000 korona készpénzt ajánl.

II. Hozomány-osztály leányok számára.

Ezen osztálynak tagja lehet minden leány, aki még 15 éves korát nem haladta túl. A biztosítási díjak minden részjegy után a következők:

1 éves leányokért	K 8.—
1-2 " "	K 12.—
2-3 " "	K 16.—
3-4 " "	K 20.—
4-5 " "	K 24.—
5-6 " "	K 28.—
6-7 " "	K 32.—
7-8 " "	K 36.—
8-9 " "	K 40.—
9-10 " "	K 44.—
10-11 " "	K 48.—

Bővebb felvilágosításokat nyújt a vezérképviselője:

Hercog Gyula, Nagybecskerek, Mikszáth Kálmán-utca 2. szám.

Tagokat gyűjthet minden férfi és nő, foglalkozásra való tekintet nélkül. — Azok, kik a szövetkezetnek tagokat gyűjtenek, tiszteletdíjban részesülnek

Augusztus hó elsején megnyitott az

Edison-Szálloda

Budapest, VIII., Hársfa-utca 59. (Király-utca sarkon.)

Tulajdonos: POGGÁK JÓZSEF.

A főváros központján. Villamos megálló. 10 perc a központi és nyugati pályaudvarhoz. 80 legmodernebben berendezett szoba

Hideg és meleg vízvezeték. Központi fűtés, villanyvilágítás. — Figyelmes kiszolgálás. Értekezés minden modern nyelvben. Szobák 3 koronától. —

911-12,11

Torontálvármegye alispánjától.

30048/1911. szám.

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törvényhatóságánál üresedésbe jött központi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy kérvényeiket az 1883. évi II. t. c. 1. és 19. §-ában előírt minősítésüket igazoló okmányaikkal együtt folyó évi november 25-ig a főispán urhoz címezve, hozzám nyujtsák be.

Az igazolványos altisztekre az 1873. évi II. t. c.-ben foglaltak irányadók.

A központi irnok kezdő fizetése 1400 kor. (XI. fiz. oszt. III. fok.) és a megállapított lakbér.

Nagybecskerek, 1911. évi október 16-án.

1020-3.3

Jankó, alispán.

Földbirtokosok!

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

a legelőnyösebb feltételek mellett jutalek előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

Törlesztéses jelzálog kölcsönöket és veszünk birtokokat parcellázás céljából.

Kívánatra főtisztviselőnk személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.

Propper és Örlei bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-ut 32. sz.

1021-7.3

Riessner-kályhák,

avilág legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezés.

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer.

Egyszerű betűzéssel egész lényeg, miáltal a so - fáradsággal és kö - léggel járó műveletet a belülről megtakarították.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szerkezet.

Üzemi vagy robbanás esetén kizárva, eddig minden mindig egyenes és egyszerű működésű. Különösen a szoba alsó légrétegeiben is.

Egyedül elárulták Nagybecskerek és vidéke részére.

Boleszay Antal
vaskereskedésben az arany kaszárnyán
Nagyady utca 606/37.

980-30.21

Ujvidéki Orient ásványviz

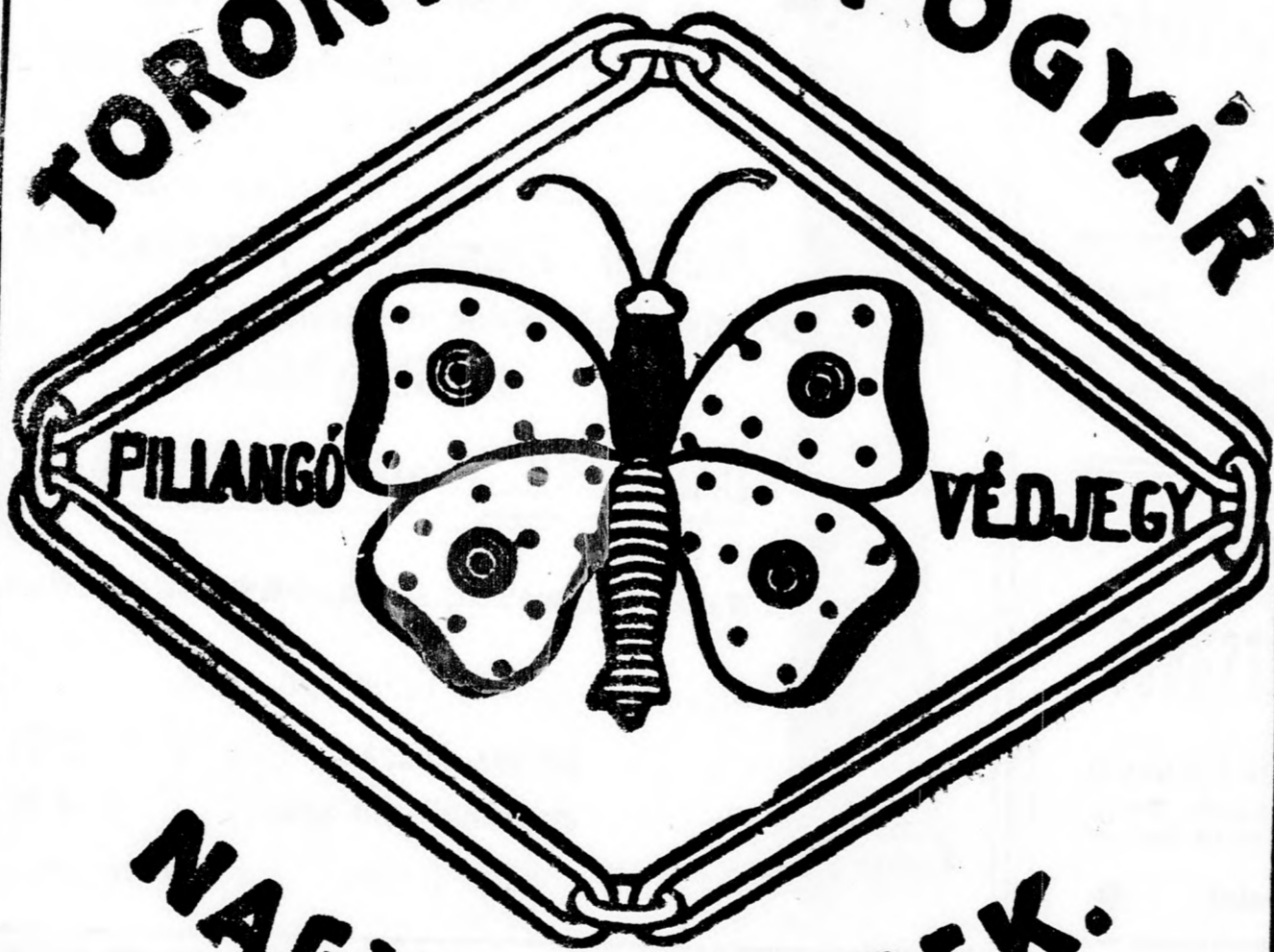
a párisi kiállításon a „Grand Prix“-vel, aranyéremmel és díszoklevéllel, a római kiállításon a „Gran Premio“-val, aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve; kristálytiszt, bakteriummentes, lithiumdus, legegészségesebb, legkellemesebb, üdítő-, gyógy- és borítal. meghódította az egész országot.

Kapható Nagybecskereken mindenütt. Vezérképviselő: Torontálmegyei Agrárbank.

Kérjünk és igyunk Orient ásványvizet!

1010-20.7

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

Telefon 201.

Telefon 201.

Mindszentekig a legszebb

Sirkoszoru kiállítás
Benó Testvérek Nagybecskerek

üzletében látható.
gyászfátyol, gyászszsebkenő, bőrkesztyű, téli ing, téli nadrág, téli harisnyák, külön cipő-osztály, kötött kabátok.
Torontáli cipők. Sárcipők.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legkiválóbb gyomor- és emésztőszervek, gyomorgrúdos és gyomorhív, rögzült székrekedés, májbántalom, vesebetegségek, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jóles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.-
Hamisítások törvényileg lenyitottak.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

csak akkor valódi, ha mindegyik üveg tünteti és a Moll A. aláírását tünteti fel.

Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító badászóvíz szor közevény, csusz és meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Főszékhely
Moll A. gyógyszer. cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.

Videki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek
A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyét tüntető készítményeket kérni.

680-X-58

Visszavonulás miatt szabad kézből
olcsón eladó
italmértési és dohányengedélyvel bíró
üzlet házzal
együtt.

Bővebbet: Berger Kálmán, Tóba.
(Torontálmegye.)
1001-32

EREDETI BOLINDER-féle
nyersolajmotorok és nyersolaj locomobilok

Sürgöny-csim: Szabók. Telefon: 76-48 132-50

csak Szabó Emil és Társánál kaphatók.

BUDAPEST VI., Teréz-körút 46. szám.
Benzin motorok Szívógázmotorok. Teljes malomberendezések - Árjegységek Ingatlan és bérmentés.
Kérjük a címre ügyelni.

22-4-42

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, osztnál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. - Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

465-424

Egy igen szép Meidinger
kályha
jutányos áron
eladó.

Bővebbet
Klein Bernát, téglagyárosnál
Nagybecskerek.

1015-22

Rámpás
dr. Brájer Lajos szőlőjéből
literje 36 krajcár

Kapható: Zápolya-utca 1. szám alatt a ház.nesternél.

ELSŐRENDÜ TŰZIFA,

angol antracit, salon-kőszén, coaks, faszén, kovács-kőszén, mindennemű deszkák, gerendák, tölgyfa, mindennemű bognárfa, szőlőkaró

kapható 961-107

Kurlander Imréné Nagybecskereken.

Irodai telefonszám 35. Falelep telefonszám 89.
Falepek: Korona-utca, Aradáci-utca és Kurländer-udvar.

Állandó és egyenletes meleg lakást
csak a kitünően bevált

METEOR
folytonégő kályhával érhet el, szinte bámulatos kevés tüzelőanyag felhasználással.

Nagy és állandó mintaraktár minden kivitelű és nagyságú Meteor, Premier és Riessner-Phoenix-folytonégő, valamint oszlop és szabályozható töltőkályhákbán

DAUN GYULA vaskereskedésében NAGYBECSKEREK

Ugyanott legjobb minőségben 952-20.13

porosz kőszén . . . K. 3-40
elsőrendű díó-koks . . K. 4-30 árban 100 kilónként házhoz, vagy helybeli vasutállomásra szállítva kapható.

ÓRJASI

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái
az étvágyat nem rontják és kítőző izüek.

Doboza 1 és 2 korona. - Próbadoz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ gyógyszer-tár
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható: Nagybecskereken: Kellner József, Kollarich Gábor, Losonczy Lehel, Nikolics Emil, Vági Sándor gyógytárakban és Mehlkuhn Dezső droguájában.
Bégaszentgyörgyön: Szerdahelyi Károly gyógytárban.

ELJEN!

Egger-mellpasztillája csakhamar meggyógyított!